

YEŞİL BÜLTEN

EĞİTİM VE EKONOMİK
ARAŞTIRMALAR ŞUBESİ
EKİM 2024

EKİM AYI

YEŞİL HABERLER BÜLTENİ

- Avrupa Komisyonu, 18 Temmuz 2024'te yürürlüğe giren ve AB'nin çevre ve iklim hedeflerine ulaşmasına, malzeme kullanımının dairesellik oranını iki katına çıkarmasına ve 2030 yılına kadar enerji verimliliği hedeflerine ulaşmasına yardımcı olacak Sürdürülebilir Ürünler için Ekotasarım Yönetmeliği (Ecodesign for Sustainable Products Regulation-ESPR) hakkında ön açıklamalar sağlamak için kapsamlı bir Sıkça Sorulan Sorular (SSS) belgesi yayımladı. Sıkça Sorulan Sorularda Ele Alınan Temel Hususlar şunlardır;

-Endişe Verici Maddeler (SoC): Düzenleme, ürünlerdeki tehlikeli maddelerle ilgili katı kuralları içermektedir. İşletmelerin, yeni tanımlanan Dijital Ürün Pasaportu (DPP) aracılığıyla bu maddeleri takip etmesi ve ifşa etmesi gerekecektir. Geri dönüşüm süreçlerini bozan veya çevresel riskler oluşturan kimyasallar dahil olmak üzere SoC'ler yakından izlenecektir.

-Dijital Ürün Pasaportu: ESPR, bir ürünün yaşam döngüsü boyunca malzemelerin ve bileşenlerin izlenebilirliğini sağlayan DPP'lerin kullanımını gerektirecektir. Bu sistem, sürdürülebilirlik ve tehlikeli maddelerle ilgili bilgileri tüketiciler ve yetkililer için daha erişilebilir hale getirecektir.

-Döngüsel Ekonomi: ESPR, ürünün uzun ömürlülüğünü, onarılabilirliğini ve geri dönüştürülebilirliğini vurgulayarak döngüsel ekonomiye geçişi teşvik eder. İşletmelerin, ürünlerin onarımının, yeniden kullanımının ve geri dönüşümünün daha kolay olmasını sağlamak için belirli tasarım standartlarını karşılamaları gerekecektir.

-ESPR, AB pazarına sunulan ürünlerin temelinde çevresel hususlar olacak şekilde tasarlanmasını sağlayarak ürün sürdürülebilirliği için yeni bir standart belirlemeyi amaçlamaktadır. [Ayrıntılar...](#)

- Uluslararası Sürdürülebilir Kalkınma Enstitüsü'nün (IISD) araştırmasına göre, son 4 yılda G-20 ülkeleri, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla karşılaştırıldığında fosil yakıtlara 3 kat daha fazla harcama yaptı. 2023 yılında, G-20 ülkeleri son 4 senede yenilenebilir enerjiye, akıllı şebekelere ve depolamaya 168 milyar dolar sübvansiyon verirken bu rakam fosil yakıtlarda 535 milyar dolara ulaştı. IISD, 2030 yılına kadar yenilenebilir enerji kapasitesini 3 katına çıkarma küresel hedefine ulaşmak için yenilenebilir enerji sektörüne yapılan yatırımın yıllık yaklaşık 1,1 trilyon dolar düzeyinden 2,2 trilyon dolar düzeyine çıkarılması gerektiğini öngörüyor. [Ayrıntılar...](#)
- Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından yayımlanan Dünya Enerji Görünümü Raporu, enerji talebi ve arzındaki en büyük eğilimlerin yanı sıra bunların enerji güvenliği, emisyonlar ve ekonomik kalkınma açısından ne anlama geldiğini tanımlar ve araştırır. Rapor, enerji sisteminin genişletilmesini, dünya çapındaki hükümetler tarafından

benimsenen enerji politikaları da dahil olmak üzere değişen temel değişkenlerden nasıl etkilenebileceğini de göstermektedir. Yayımlanan Dünya Enerji Görünümü 2024 raporunda, küresel ısınmayı 1.5°C ile sınırlandırmak için zamanın azaldığı, hükümetlerin fosil yakıtlardan yenilenebilir enerjiye geçiş planlarını hızla uygulamaya koyması gerektiği belirtilmektedir. Fosil yakıtlardan geçişin hızla tamamlanması gerektiğine dikkat çeken raporda, yeni petrol, kömür ve gaz projelerine ihtiyaç olmadığını belirtilmektedir. Raporda, gelişmekte olan ülkelerin fosil yakıtlardan temiz enerjiye adil ve hızlı bir geçiş sağlaması için ciddi bir finansman açığıyla karşı karşıya olduğu vurgulanmaktadır. [Ayrıntılar...](#)

- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından finansal piyasalarda en yaygın kabul gören ve küresel standart haline gelen “Uluslararası Sermaye Piyasaları Derneği’nin (ICMA) Yeşil Tahvil İlkeleri, Sürdürülebilir Tahvil İlkeleri ile Sosyal Tahvil İlkeleri esas alınarak hazırlanan Yeşil, Sürdürülebilir ve Sosyal Sermaye Piyasası Araçları Rehberi ve sürdürülebilirlik bağlantılı sermaye piyasası araçlarına ilişkin genel esaslar, temel bileşenler, dış değerlendirme hizmetlerine ilişkin düzenlemelerin yer aldığı Sürdürülebilirlik Bağlantılı Sermaye Piyasası Araçları Rehber Taslağı yayımlanmıştır. [Ayrıntılar...](#)
- Fitch Ratings tarafından yayınlanan raporda, küresel ekonominin dekarbonizasyonunun çok yavaş ilerlediğini, gelişmiş ekonomilerde iyileşme yaşanırken gelişmekte olan piyasaların yeterince emisyon azaltımı yapmadığını belirtildi. Söz konusu raporda, geçtiğimiz yıl küresel GSYİH %2,9 büyürken küresel karbon emisyonlarının %1,8 arttığı belirtildi. Raporda, emisyonların GSYİH’e oranının %1’in üzerinde düştüğü, bu rakamın son 25 yıl ortalama yıllık düşüşe yakın seviyede olduğu belirtildi. Ancak bu rakamın, küresel olarak 2050 yılına kadar net sıfır hedeflerine ulaşmak için 2020-2030 yılları arasında gereken %8’lik yıllık düşüşün oldukça altında kaldığı belirtildi. [Ayrıntılar...](#)
- BM Çevre Programı (UNEP) tarafından “Emisyon Açığı Raporu” yayınlandı. Rapora göre, mevcut iklim politikaları küresel ısınmayı Paris Anlaşması ile belirlenen 1.5°C hedefinde tutmak için yetersiz ve dünya, yüzyılın sonuna kadar 2.6-3.1°C’lik feci bir sıcaklık artışına doğru ilerliyor. 1,5°C’ye ulaşmak için 2030’a kadar %42, 2035’e kadar ise %57 oranında azaltma gerekiyor. Raporda, küresel ısınmanın insanlık ve ekosistemler için korkunç sonuçları olmadan ülkelerin kararlı bir şekilde hareket etmesi ile emisyonların hızla azaltılabileceği belirtiliyor. Buna göre, güneş fotovoltaik teknolojisinin ve rüzgar enerjisinin yaygınlaştırılması emisyonları 2030 yılına kadar %27, 2035 yılına kadar ise %38 oranında azaltabilir. Ayrıca, ağaçlandırma ve iyileştirilmiş orman yönetimi, aynı tarihlere kadar potansiyel emisyon kesintilerinin oluşturabilir. [Ayrıntılar...](#)
- Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Elektrik 2024 raporunda elektrik enerjisinin geleceği hakkında önemli sonuçlar yayımladı. Rapora göre, küresel elektrik talebindeki büyümenin 2023’te gelişmiş ekonomilerdeki tüketim düşüşü nedeniyle kısmen yavaşlayarak yüzde 2,2 olduğu, küresel elektrik talebinin önümüzdeki üç yıl içinde daha hızlı bir oranda artması ve 2026’ya kadar yıllık ortalama %3,4 büyümesi bekleniyor.

Elektrik talebindeki büyümenin yüzde 85'inin Çin, Hindistan ve Güneydoğu Asya'daki ülkeler başta olmak üzere gelişmiş ekonomiler dışından kaynaklanacağı tahmin ediliyor. Küresel elektrik talebinde gelecek üç yıldaki büyümenin tamamının yenilenebilir enerji ve nükleer dahil olmak üzere düşük emisyonlu kaynaklardan karşılanacağı öngörülüyor. 2026 itibarıyla dünyadaki elektriğin yaklaşık yarısının temiz enerji kaynaklarından üretileceği hesaplanıyor. Elektriğin nihai enerji tüketimindeki payının 2015'teki %18'den 2023'te %20'ye ulaştığı tahmin ediliyor. Bu bir ilerleme olsa da, dünyanın karbonsuzlaştırma hedeflerine ulaşmak için elektrikleştirmenin hızla hızlanması gerekiyor. IEA'nın 2050'ye Kadar Net Sıfır Emisyon Senaryosu'nda, küresel ısınmayı 1,5 °C ile sınırlama yolunda, elektriğin nihai enerji tüketimindeki payı 2030'da %30'a yaklaşıyor. Gelecek üç yılda düşük emisyon kaynaklardan elektrik üretiminin 2018-2023 dönemindeki yıllık ortalama büyümenin iki katına çıkacağı ve 2025'te yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretimindeki payının kömürü geride bırakacağı öngörülüyor. Güneş enerjisindeki hızlı büyümenin etkisiyle yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik üretiminde 2023'te yüzde 30 olan payının, 2026'da yüzde 37'ye yükselmesi bekleniyor. IEA'ya göre, fosil yakıtların küresel elektrik üretimindeki payının yüzde 60'ın altına düşmesiyle, geçen 50 yıl içinde ilk kez bu eşiğin altına inilmiş olacak. Yenilenebilir enerji ve nükleerden elektrik üretiminin hızlanmasıyla, elektrik sektöründen kaynaklanan emisyonlarda önemli düşüş görülmesi bekleniyor. Elektrik sektöründen kaynaklı küresel emisyonların bu yıl yüzde 2,4 azalacağı 2025 ve 2026'da bu gerilemenin daha düşük seviyede de olsa devam edeceği hesaplanıyor. [Ayrıntılar...](#)

- Helsinki Enerji ve Temiz Hava Araştırma Merkezi'nin (CREA) yaptığı açıklamada, Çin'in gelecek yıl Birleşmiş Milletler'e daha iddialı taahhütlerde bulunması halinde, iklim değişikliğine yol açan karbondioksit emisyonlarının 2035 yılına kadar üçte bir oranında düşebileceği ve Paris Anlaşması'nın hedefleriyle uyumlu hale gelebileceği belirtildi. CREA, Çin'in 2035 yılına kadar 4.500 GW'lık rüzgâr ve güneş kapasite hedefi belirleyebileceğini ve enerji sektörü emisyonlarını en az %30 oranında azaltabileceğini ifade etti. Ayrıca Çin'in çelik ve çimento sektörlerindeki emisyonları sırasıyla %45 ve %20 oranında azaltabileceği belirtildi. [Ayrıntılar...](#)
- Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA) tarafından yayımlanan 2024 Yenilenebilir Enerji ve İstihdam Raporunda yenilenebilir enerji sektöründeki istihdamın küresel olarak %18,2 arttığı ve toplam çalışan sayısının 16,2 milyona ulaştığı ifade edildi. İstihdamdaki artışın %46'sı Çin kaynaklı gerçekleşti. Sektörde 7,4 milyon çalışana sahip Çin'i 1,8 milyon çalışanla Avrupa Birliği ve 1,5 milyonun üzerinde çalışanla Brezilya izledi. ABD ve Hindistan da yaklaşık 1 milyon istihdamla yenilenebilir enerji sektöründe en fazla iş yaratan ülkeler oldu. [Ayrıntılar...](#)
- Birleşmiş Milletler'den yapılan açıklamada, ülkelerin sera gazı emisyonlarını azaltma yönündeki ulusal taahhütlerinin, küresel ısınmayı sınırlamak için gereken düzeyin çok gerisinde kaldığı bildirildi. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin (BMİDÇS) yıllık değerlendirmesinde, ülkelerin BM'ye sunduğu ulusal niyet beyanlarının (NDC), 2019-2030 yılları arasında küresel emisyonların azaltım oranını 2023'teki %2 düzeyinden %2,6'ya çıkaracağını ancak, bunun oldukça düşük bir oran olduğu belirtildi. Küresel sıcaklık artışını 1,5 santigrat dereceyle sınırlamayı

öngören Paris Anlaşması hedefine ulaşmak için %43 oranında azaltım gerekiyor. [Ayrıntılar...](#)

- OECD tarafından “Plastik Kirliliğinin 2040’a Kadar Ortadan Kaldırılması İçin Politika Senaryoları” raporu yayımlandı. Raporda, plastik kirliliğini azaltmaya ve nihayetinde sona erdirmeye yönelik stratejilerin çevresel ve ekonomik sonuçlarını değerlendiriyor. Rapor, plastik yaşam döngüsünün tüm aşamalarını kapsayan küresel politikalar ile 2040 yılına kadar doğaya karışan plastik miktarının yüzde 96 oranında azaltılabileceğini ortaya koyuyor. Rapora göre plastik atık yönetimi ve geri dönüşümün iyileştirilmesinden plastik kullanımının azaltılmasına kadar bir dizi politika uygulandığında, ülkeler önemli çevresel faydalar sağlayabiliyor ve ekonomik tasarruflar elde edebiliyor. Plastik kirliliğine kısmi çözümler sorunu çözmede yetersiz kalacağı ve üretimi ve talebi azaltmadan yalnızca atık yönetimine odaklanmanın, 2040 yılına kadar her zamanki işleyişle karşılaştırıldığında çevreye plastik sızıntısını yalnızca %55 oranında azaltacağı vurgulanıyor. Plastik atık daha iyi yönetilirse ancak atık hacimlerini azaltmaya yönelik özel politikalar uygulanmazsa, bunu yapmanın maliyeti önemli ölçüde artacağı ve ülkelerin plastik sızıntısını ortadan kaldırması giderek daha zor hale geleceği belirtiliyor. Benzer şekilde, kısmi coğrafi kapsama sahip veya sınırlı sıklığa sahip politika paketleri de plastik kullanımını, atığını ve sızıntısını 2020 seviyelerinin altına düşürmede başarısız olacağı ifade ediliyor. Plastik kirliliğine karşı daha etkili politikalar uygulanmazsa, 2020 yılında 435 milyon ton olan plastik üretiminin ve kullanımının 2040 yılına kadar yaklaşık yüzde 70 artarak 736 milyon tona ulaşması bekleniyor. Bu dönemde, geri dönüştürülmüş plastiklerin payının ise sadece yüzde 6 olacağı öngörülüyor. [Ayrıntılar...](#)
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından Türkiye’nin enerji stratejileri ve hedeflerini kapsayan “Enerji Dönüşümü – Yenilenebilir Enerji 2035” programı tanıtıldı. Tanıtım toplantısında, Türkiye’nin enerji politikalarının; arz güvenliği, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve 2053 Net Sıfır olmak üzere üç temel hedef üzerinde şekillendiği belirtildi. Türkiye’nin gelecek 30 yılda enerjide net ihracatçı bir konuma ulaşması hedeflenirken, Türkiye’nin enerji ithalatını düşürmek için yeni yenilenebilir enerji kaynaklarını artırarak ve petrol ile doğal gaz aramalarına hız vererek ekonomiye katkı sağlanacağını ifade edildi. [Ayrıntılar...](#)
- BM tarafından, Paris Anlaşması'na taraf 195 ülke tarafından iletilen ve 9 Eylül 2024 tarihi itibarıyla ulusal katkı beyanlarına ait bilgileri içeren bir rapor yayımlandı. Buna göre, mevcut ulusal iklim planları, küresel ısınmanın her ekonomiyi felç etmesini ve her ülkede milyarlarca hayatı ve geçim kaynağını mahvetmesini durdurmak için gerekenin çok gerisinde kalıyor. Buna karşılık, çok daha cesur yeni ulusal iklim planları ile yalnızca iklim kaosunun önlemekle kalınmayacağı her ulustaki insanlar ve refah için dönüştürücü olabileceği belirtiliyor. Yeni ulusal katkı beyanlarını, kritik sektörleri, altyapıyı ve insanları iklim etkilerinden korumak için uyum önceliklerini ve yatırımları ayrıntılı olarak açıklamak gerektiği ve Ulusal Uyum Planı süreçlerini desteklemenin ve bunlarla uyumlu olmanın gerekliliği vurgulanmaktadır. [Ayrıntılar...](#)